

0 Generelt

Målet med kommunale retningslinjer er å informere om gjeldende regelverk for motorferdsel i utmark, krav til søknaden og saksbehandlingen. Det er også et mål å følge opp intensjonene i lovverket tilpasset lokale forhold, og å forankre ansvar og saksbehandling i kommunen.

Retningslinjene skal blant annet bidra med;

- å unngå skader og fare for skader på naturmiljø og mennesker
- å unngå unødig støy i utfartsområder
- hva det kan søkes dispensasjon for
- hvilke krav stilles til søknaden
- tidsfrist for søknaden

Den som søker om dispensasjon må selv innhente nødvendig tillatelse fra berørte grunneiere. For verneområdene i kommunen er det egne regler og det må søkes verneforvalter om tillatelse i tillegg til grunneier og kommunen. Verneforvalter er for eksempel fylkesmannen og fjellstyrer.

1 Lovverk

Lovgrunnlag:

- [Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag \(heretter kalt ML\)](#)
- [Forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag \(heretter kalt MF\)](#)
- [Rundskriv T-1/96 fra Miljøverndepartementet](#)
- [Rundskriv T-6/09 fra Klima- og miljøverndepartementet](#)
- [Forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn \(heretter kalt PV\)](#)
- [Forskrift for bruk av vannscootere i vassdrag, Østre Toten kommune, Oppland](#)
- [Forskrift om fartsgrenser for fartøyer på Mjøsa, Gudbrandsdalslågen og Vormå](#)

Formålet med motorferdselloven er ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdsel i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivsel.

Hovedregelen er at motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag ikke er tillatt. Unntakene fremgår av lov og forskrift. Ved behov for motorferdsel i utmark kan det gis dispensasjon gjennom vedtak enten gjennom lov, eller forskrift.

Med motorferdsel menes i ML bruk av kjøretøy (bil, traktor, motorsykkel, beltebil, snøskuter, ATV o.l.), båt/ motorfartøy samt landing og start med motordrevet luftfartøy (helikopter, fly o.l.).

Med utmark menes udyrket mark som etter [lov om friluftsliv § 1a første ledd](#) ikke regnes som innmark eller like med innmark. Setervoll, hustomt, engslått, kulturbeite og skogplantefelt som ligger i utmark, regnes i denne lov som like med utmark.

Veg i utmark som ikke er opparbeidet for kjøring med bil, anses i ML som utmark. Det samme gjelder opparbeidet veg som ikke er brøytet for kjøring med bil.

Med vassdrag menes åpne og islagte elver, bekker og innsjøer.

Tillatelser til transport hjemlet i lov;

- [Barmark](#). MF §2 jf. ML §4 første ledd.
- [Snøføre](#). MF §3 jf. ML §4 første ledd.

Tillatelsen gjelder kun nødvendig transport i næring, offentlig tjeneste og drift av offentlig eller større anlegg.

Motorferdsel i utmark med direkte hjemmel i lov til jord- og skogbruksnæring skal være nødvendig, og være en del av gårdsdriften. Har transporten ingen tilknytning til næringsdriften av gården har ikke transporten direkte hjemmel i motorferdselloven (ML). Næringsdrivende innen jordbruk vil si at du har rett til produksjonstilskudd, er merverdiavgiftspliktig og registrert i Enhetsregisteret.

[Forskrift om motorferdsel i utmark](#) gir kommunen anledning til å innvilge søknader ut fra bestemte formål og kriterier.

Reglene for motorferdsel på snøføre er mindre strenge enn for barmark. Det er fordi kjøring på snø gir mindre varige skader på terreng og vegetasjon. Det meste av nødvendig transport i utmark skal i hovedsak gjennomføres på snøføre. Dette hensynet tilligger også transport med direkte hjemmel.

Tidsrom for tillatelser til motorferdsel i Østre Toten med snøskuter er 1.12. – 30.04. Det er ikke tillatt å kjøre snøskuter i dette tidsrommet dersom marka ikke er snødekt.

For å hindre eller redusere skade på naturmangfoldet, skal alle søknader eller tiltak vurderes i forhold til [kapittel II i Naturmangfoldloven](#).

Motorferdselloven [§4, siste ledd](#). I Østre Toten kommune har [Mjøsa](#) og [Hersjøen](#) egen forskrift for motorfartøy (båt, o.l.). Lokal forskrift gjelder sammen med nasjonal lov og forskrift.

Bruk av verneutstyr:

- [§ 2 i forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn](#) kreves det bruke av pålagt verneutstyr når det kjøres snøskuter.

Byggetiltak uten byggesøknad må søke om dispensasjon om motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag til transport av materialer og utstyr. Vurdering av om tiltaket krever byggesøknad avklares med byggningsmyndigheten i kommunen før eventuell søknad om dispensasjon om motorferdsel.

2 Veiledning vedrørende private

2.1 Vinter/snøføre

[Forskrift § 5](#) omfatter dispensasjonsbestemmelser som gjelder for **bruk av snøskuter**, og etter skriftlig søknad kan kommunestyret eller organ som er delegert slik myndighet gi dispensasjon.

Administrasjonen i Østre Toten kommune har blitt delegert myndighet til å gi dispensasjoner etter:

- [Forskriften §5 b\), c\), e\) og f\).](#)
- [Loven § 6 \(særlig behov\).](#)

Administrasjonen kan gi tillatelse til persontransport av funksjonshemmede på snøføre etter forskriften § 5b). Ved slik søknad skal helsetilstanden dokumenteres. Personer som er midlertidig funksjonshemmet, eller bevegelseshemmet på grunn av alder kan ikke gis dispensasjon etter [forskriften § 5 b\)](#), i slike tilfeller må det søkes om dispensasjon etter [forskriften § 6](#) (særlig behov).

Traktor og ATV omfattes ikke av § 5 i forskriften, og det må søkes dispensasjon for bruk etter § 6 i forskriften.

[Forskriften § 6 \(særlig behov\)](#). I Østre Toten kommune behandles dispensasjonssøknader etter forskriften § 6 av Kultur, bygde- og næringsutviklingsutvalget (KBN).

2.2 Barmark

Det tillates ikke transport av byggemateriell og utstyr på barmark. Ved hyttebygging i "veiløse" områder må en påregne en lenger byggeperiode og benytte flere vinterperioder med tanke på frakt. Eventuelt kan man søke om dispensasjon for å benytte luftfartøy eller båt/ motorfartøy.

Persontransport på barmark er ikke tillatt. Etter § 6 kan KBN-utvalget gi funksjonshemmede tillatelse til motorferdsel på barmark når dette skjer på opparbeidet trase og vei, når de regnes som utmark etter ML § 2, til egen eller andres hytte som det ikke er mulig å nå på annet vis. Etter søknad kan det i spesielle tilfeller gis dispensasjon etter forskriften § 6 til å belte ut lett gravemaskin til graveoppdrag i forbindelse med byggetillatelse.

2.3 Luftfartøy

[Helikoptertransport](#) av materialer og utstyr anbefales. Ved helikoptertransport oppfordres det til at flere går sammen om slik transport. Det må søkes om tillatelse til letting og landing, også om helikopteret «står» over bakken ved lessing og lossing.

2.4 Båt/ motorfartøy

Båttransport av materialer og utstyr anbefales der dette er mulig. Ved båttransport kan det gis tillatelse til bruk av el-båtmotor for frakt av materialer og utstyr når det er omsøkt. På Mjøsa er det tillatt med forbrenningsmotor. Ut over dette er Hersjøen den eneste innsjøen i kommunen det er tillatt med el-båtmotor.

Bruk av vannskuter og lignende fartøyer er forbudt innen Østre Toten kommune jf. §4 i ML, og §1 i lokal «Forskrift om bruk av vannscooter i vassdrag, Østre Toten Kommune, Oppland».

2.5 Søkerutiner

Søknadsfrist for transport på barmark kommende sesong er 1. april. Søknader skal være skriftlige og det skal benyttes elektronisk søknadskjema. Skjemaet finnes på kommunens hjemmeside under [skjemaer](#). Det søkes om et formål for hver søknad. Se for øvrig punkt 4 *Generelle krav*.

2.6 Krav til søknad

Søknad om dispensasjon for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag skal inneholde:

- Tidsrom det søkes for.
- Hva som skal fraktes.
- Med hvilket transportmiddel.
- Hvem er aktuell fører.
- Kart over området med inntegnet trase godt avmerket fra start til stopp.
- Dokumentasjon på samtykke fra grunneier og verneforvalter der det er aktuelt.

2.7 Saksbehandling i kommunen

I unntakstilfeller kan kommunen etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring ut over *forskriften §§ 2 – 5* dersom søker påviser et [særlig behov](#) som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.

Varig funksjonshemmede kan gis dispensasjon for kjøring etter [forskriften § 5b](#)). Ved slik søknad skal dokumentasjon på helsetilstanden legges ved søknad. Transport til egen hytte kan gis for inntil fire år. Enkeltturer til spesielle formål kan tillates, også med ledsager når behovet er dokumentert. Personer som er midlertidig funksjonshemmet, eller bevegelseshemmet på grunn av alder eller sykdom kan ikke gis dispensasjon etter forskriften § 5 b).

Hjemmelshaver til hytte i matrikkelen, barn og ektefelle eller samboer kan innvilges tillatelse etter bestemmelsen om å frakte bagasje og utstyr til hytte som ligger minst 2,5 km fra brøytet bilveg [forskriften § 5 c](#)), når det i området ikke er mulighet for leiekjøring etter § 5a) i *forskriften*. Det gis en

tillatelse pr. hytte og den kan gis for inntil fire år med seks turer pr. år. Det skal være samsvar mellom vilkår gitt i dispensasjonen og det faktiske transportbehovet og ikke dreie seg om persontransport.

Transport av ved hogd på annen eiendom eller transport av ved fra egen eiendom til annet sted enn fast bopel reguleres av bestemmelsen i [forskriften § 5 e](#)). Kjøretrase skal være kortes mulig strekning fra vedteig til bopel eller brøytet veg.

Gruppeturer på snødekt mark for beboere på helse- og omsorgsinstitusjoner, medlemmer av pensjonistforeninger eller forflytningshemmede etter [forskriften § 5 f](#)). Turen må være i regi av helse- og omsorgsinstitusjoner eller ideelle organisasjoner som har som hovedmål å hjelpe andre mennesker. Tillatelse kan kun gis for transport til bestemte turmål. Tillatelse kan ikke gis til idrettslag eller andre lignede medlemsorganisasjoner og heller ikke mer løselig organiserte lag, grupper eller til familier.

Motorferdselloven [§6 \(tillatelser etter søknad\)](#). Etter denne lovparagrafen kan kommunen innvilge tillatelser til letting og landing med helikopter. Søknad om letting og landing med helikopter er delegert til administrasjonen. I søknad kreves tillatelse fra grunneier eventuelt også verneforvalter, tidspunkt for flyvning samt punkt for letting og landing.

Dispensasjonens varighet vurderes i hvert enkelt tilfelle. Transport med dispensasjonstillatelse må følge samme kjørebestemmelser som for næringskjøring. I områder med tilgang på leiekjørere skal disse benyttes.

Forskriften § 6 I unntakstilfeller kan kommunestyret – eller et annet folkevalgt organ...

Dette er en unntaksparagraf, og gjelder for transport som det ikke kan gis tillatelse til etter andre mer spesifikke paragrafer.

- Søker må framvise særlig behov.
- Behovet må ikke knyttes til turkjøring.
- Behovet må ikke kunne dekkes på annen måte.
- Behovet må vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra mål om å redusere motorferdselen til et minimum.

Bestemmelsen skal vurderes strengere på barmark enn på vinterføre.

3 Veiledning vedrørende næring

3.1 Forskrift

I følge forskriften kan det gis tillatelse til motorferdsel på snøføre til næringsdrivende.

3.2 Løve/ leiekjøring

[Forskriften § 5](#) omfatter dispensasjonsbestemmelser som gjelder for bruk av snøskuter, og etter skriftlig søknad kan kommunestyret eller organ som er delegert slik myndighet gi tillatelse til:

- [§ a](#)) Fastboende som i ervervsmessig øyemed påtar seg kjøring etter denne paragrafen.
- [§ d](#)) Kjøring i utmarksnæring for fastboende.

3.3 Søkerutiner

Søknader behandles på samme måte som for private og søknader må sendes inn i god tid før aktuell motorferdsel skal gjennomføres. Se for øvrig punkt 4 *Generelle krav*.

3.4 Krav til søknad

En søknad om leiekjøring eller bruk av motorkjøretøy i utmarksnæring for bruk på islagte vassdrag og i utmark skal inneholde følgende opplysninger:

- Navn og fullstendig adresse på søker (for organisasjoner ansvarlig leder).
- Opplysninger om kjøretøytyper.
- Formålet for transporten.
- Startsted og endested for kjøring skal angis. Start dato og slutt dato for kjøring, og antall turer det søkes om skal oppgis.
- Navn på fører når dette er andre enn søker.
- Dato og underskrift.

Vedlegg til søknaden

- Kart med inntegnet kjørestrekning.
- Registrering i Enhetsregisteret (viser næringsmessig behov).
- Bekreftelse på tillatelse for kjøring på annen manns grunn, og fra verneforvalter dersom det er nødvendig.

3.5 Saksbehandling i kommunen

Kjøring bør kun skje i eller i nærheten av traktorveger eller skogsbilveger som ikke er brøytet. Snørekjøring og annen turkjøring er ikke tillatt.

Det er ønskelig med tilgang på leiekjøring på Totenåsen. For tiden er det kun Toten Almenning lodd nr. 5 som har tilgang på leiekjøring.

Det kan gis tillatelse til fastboende som i ervervsmessig øyemed påtar seg transport (leiekjøring);

- Mellom bilveg og hytte.
- Tilsyn med privat hytte etter eierens oppdrag.
- For massemedia på reportasjeoppdrag.
- Av funksjonshemmede.
- Av ved.
- Etter dispensasjon i medhold av MF § 6.

Med unntak av forskriften § 6 gis løyver for fire år av gangen. Løyver som er gitt i løpet av fireårsperioden får tilsvarende kortere gyldighet. Ny periode starter fra 1.01.2019 og gjelder til 31.12.2022.

Ved søknad om løyve- eller leiekjøring må søknaden inneholde:

- Tidsrom det søkes for.
- Hvem som er løyvehaver eller påtar seg leiekjøring.
- Hvem som er aktuell(e) fører(e).
- Kart over området det søkes for.

Den som har fått tillatelse til løyvekjøring skal utføre oppdrag innen tildelt område, og kunne ta oppdrag både i helger, i ferier og på hverdager. Løyvekjører(e) må ha et opplegg for å ta imot og utføre oppdragene, og innhente nødvendige tillatelser fra grunneiere.

4 Gennerelle krav

Det må søkes i god tid før planlagt kjøring. Det må påregnes tre ukers behandlingstid når administrasjonen er delegert oppgaven, etter forskriften § 5.

Søknader etter forskriften § 6 må sendes inn i god tid før eventuell kjøring da disse sakene kun behandles på fastsatte møtedatoer i KBN, senest fire uker før aktuell møtedato. Møtedatoer kunngjøres på kommunens hjemmesider under «[Møteplaner](#)» det aktuelle året. I de tilfeller der søknad må på høring må det påregnes en lengere saksbehandlingstid en angitt over.

Dokumentasjon på samtykke fra grunneier og verneforvalter legges ved søknad. Verneområder har egne regler og tillatelse må innhentes fra verneforvalter i tillegg til kommunen og grunneier.

4.1 Kjørebok

Det skal føres kjørbok som på forlangende skal framvises kommen elle bemyndiget oppsyn.

Kjøreboka skal vise:

- Varetransport til hytter.
- Ettersyn av hytter.
- Vedlikehold.
- Andre ervervsmessige oppdrag.

Tillatelse og kjørebok skal alltid medbringes under kjøringen. Etter endt sesong rapporteres det til kommunen, dette benyttes i vurdering av evt. fornyet løyve.

Transport til hytter skal skje etter korteste veg fra parkering til hytter, men følge ubrøytet bil- og traktorveg så langt det er mulig.

4.2 Tidsavgrensning

All kjøring er forbudt mellom kl. 23.00 - 07.00 alle dager, og mellom klokken 10.00 - 15.00 på søn- og helligdager. 2. påskedag kan kjøring starte klokken 12.00. Kjøring med snøskuter er tillatt til og med 30. april, så lenge det er snøforhold til det.

Unntatt fra kjøretidsbegrensningene er kjøring som nevnt i nasjonal [forskrift § 3e](#)) – opparbeiding og preparering av skiløyper og skibakker for allmennheten og konkurranser, når det foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter.

Det kan forekomme transportbehov som ikke er listet opp, men som det må søkes om. Søknader vurderes i hvert enkelt tilfelle.

For tillatelser kan det settes vilkår bl.a.om at kjøring skal skje etter angitte traseer og kan tidsbegrenses. Kommunens vedtak etter §§ 5, 5a og 6 kan påklages til fylkesmannen jf. [MF §7](#).

[§ 2](#) i [forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn](#) krever at det brukes pålagt verneutstyr når det kjøres snøskuter.

5 Reaksjon ved brudd på retningslinjene

[§ 12 i lov om motorferdsel](#) sier at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov eller forskrifter, regler eller vilkår fastsatt i medhold av loven, eller medvirker hertil, straffes med bøter.

Overtredelse av de kommunale retningslinjene kan føre til at gitte dispensasjoner oppheves med øyeblikkelig virkning, og overtredere kan bli nektet dispensasjon for en tidsperiode.

6 Vedlegg

[Søknadsskjema](#).